

POLITIET

Barne- og likestillingsdepartementet

631.00
6/11-08
200803042-38

Deres referanse

Vår referanse
2008/00790-2 008

Dato
28.10.2008

Høring fra Follo politidistrikt - lovendringer Gjeldsordningsloven

5. Kravet om utenrettslig forhandlinger

Departementet vil foreslå et nytt tredje ledd i lovens § 1-3 hvoretter gjeldsforhandlinger kan åpnes dersom det med grunn må antas at utenrettslig gjeldsforhandling ikke kan oppnås.

§ 1-3 annet ledd lyder:

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling etter loven her før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en gjeldsordning med fordringshaverne på egenhånd.

§ 1-3 tredje ledd skal lyde:

Gjeldsforhandling kan åpnes ubindret av annet ledd dersom det er grunn til å anta at skyldnerens forhandlinger med fordringshaverne ikke vil føre frem. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på skyldnerens personlige ressurser og sakens omfang og karakter. Det skal også legges vekt på kommunens muligheter til å yte bistand i saken, jf § 1-5. Dersom saken er oversendt fra kommunen med anbefaling om vurdering etter loven her, skal vilkåret i annet ledd anses oppfylt.

En slik lovendring vil i noen tilfelle forenkle prosessen da noen saker ikke lar seg løse utenrettslig på grunn av at skyldner har offentlige kreditorer, som Skattefogden, Kemner, Statens Innkrevningsentral, Lånekassen, osv og/eller det faktum at skyldner ikke har midler til fordeling.

I Ot. Prp 99 2001-2002 side 98 og i Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv Q28/2006 av 27. juni 2006 fremkommer presiseringer og anbefalinger i forhold til dagens bestemmelse. Vår praksis er således at dersom skyldneren selv ikke evner å forhandle med kreditorerne og kommunen har lang ventetid, eller ikke har kapasitet til å bistå skyldneren, anser vi vilkåret i § 1-3 annet ledd som oppfylt. Det samme gjelder dersom det er svært lite sannsynlig at saken kan løses utenrettslig. Denne tolkes imidlertid så vidt forskjellig i ulike politidistrikt at en presisering av lovens vilkår er nødvendig. Det bør allikevel kreves at

Follo politidistrikt

Politimsteren

Post: Pøb 3390, 1402 SKI, Norway

Tlf: 64 85 16 00 Faks: 64 85 17 26

E-post: post.follo@politiet.no

skyldner har satt opp en oversikt over inntekter, utgifter, formue og gjeld, gjerne i samarbeid med økonomirådgiver i kommunen.

Det bemerkes at formuleringen i nytt tredje ledd siste setning der lovteksten opererer med "*skal vilkåret i annet ledd anses oppfylt*" synes å være noe sterkt. Det bør være namsmannens vurdering om vilkåret i annet ledd anses oppfylt da namsmannen etter § ... .. selv kan åpne gjeldsforhandlinger hvis saken er åpenbar. "*Skal*" bør byttes ut med "*kan*."

Follo politidistrikt støtter forslaget til ny lovtekst dersom siste setning endres i tråd med ovennevnte.

6. Låneopptak i gjeldsforhandlingsperioden

Departementet foreslår at gjeldsordningsloven § 3-5 bokstav d) endres slik at ordet "fordringshavernes" erstattes av "namsmannens". Bestemmelsen blir da lydende slik:

§ 3-5 skal lyde:

Skyldneren plikter i gjeldsforhandlingsperioden:

- d) *å ikke stifte ny gjeld uten etter namsmannens samtykke, eller foreta andre disposisjoner som er egnet til å skade kreditorne.*

I utgangspunktet kan det synes som dette er en rolle namsmannen som nøytral forhandlingspart ikke bør inneha. Et låneopptak til bolig eller refinansiering av gammel gjeld innebærer at namsmannen må inneha god kunnskap om låneopptak, pantsettelse, foreldelse og prioritet. Det vil medføre et for stort ansvar for namsmannen. Større låneopptak bør skje i forkant av forhandlingsperioden, eventuelt når en avtale er ferdig forhandlet.

Namsmannen ser allikevel at det kan være behov for et låneopptak i gjeldsforhandlingsperioden for eksempel dersom skyldner må stille midler til depositum, lån via NAV, reparasjon av bil eller lån til kapitalvarer som vaskemaskin etc.

Namsmannen må videre være sikker på at den som gir skyldner et lån er informert om at det er åpnet for gjeldsforhandlinger for skyldner.

Dersom skyldner stifter ny gjeld i gjeldsforhandlingsperioden må det avklares hvorledes denne nye gjelden skal behandles i gjeldsordningsperioden for eksempel ved en tilføyelse i § 4-8. Ifølge Rt-2006-402 kan krav oppstått helt frem til utsendelse av frivillig forslag eller begjæring om tvungen ordning medtas i gjeldsordningen.

Follo politidistrikt stiller seg positive til endringen dersom det innføres en beløpsgrense, satt ut fra at namsmannen skal kunne samtykke i et mindre låneopptak. Grensen kan for eksempel settes til 1 G.

7. Gjeldsordning for skyldnere bosatt utenfor Norge

Departementet foreslår at gjeldsordningsloven § 2-1 endres ved at det tilføyes et nytt annet og tredje punktum i første ledd, som da blir lydende slik:

§ 2-1 Søknad om gjeldsforhandling

Søknad om gjeldsforhandling fremsettes for namsmannen på det sted der skyldneren bor. *Skyldnere som ikke er bosatt i riket, kan fremsette søknad om gjeldsforhandling for namsmannen i ... .. Ved vurderingen av om gjeldsforhandling kan åpnes skal det legges vekt på skyldnerens tilknytning til Norge samt muligheten for å få saken opplyst, jf § 2-3 i loven her.*

Det som taler for å endre dagens bestemmelse er at bostedsvilkåret lett kan omgås, dvs. at skyldner flytter tilbake til Norge i en kort periode for å søke gjeldsordning for deretter å flytte ut av landet igjen. Det vil da bli etablert en gjeldsordning med uriktig boutgift og livsopphold. En slik løsning er ingen tjent med, aller minst kreditorene. De fleste land i verden har lavere boutgifter og utgifter til livsopphold enn i Norge.

Follo politidistrikt anser det imidlertid vanskelig for en namsmann i Norge å åpne, forhandle og etablere en gjeldsordning for en skyldner som ikke bor i Norge. Namsmannen har en undersøkelsesplikt etter gol § 2-3. Denne blir vanskeliggjort ved at skyldner bor i utlandet. Skyldner kan ha eiendeler i utlandet som kunne vært frigjort til kreditorenes fordel. Den foreslåtte endringen reiser en del problemstillinger i forhold til manglende muligheter for kontroll og oppfølging.

Det vil heller ikke være mulighet for namsmannen å avvikle møter med skyldner eller hjemmebesøk. Det kan også tenkes at det vil oppstå forsinkelser på grunn av avstandene som gjør at det er vanskelig å forhandle innenfor perioden på 4 måneder. Namsmannens lokalkunnskap vil heller ikke komme til nytte i disse sakene, noe som taler mot en endring av dagens bestemmelser.

Dersom forslaget til lovendring blir vedtatt er det en forutsetning at kompetansen til å behandle disse sakene blir lagt til en stor enhet.

Med bakgrunn i ovennevnte går Follo politidistrikt i mot lovforslaget om at personer som ikke er bosatt i riket kan søke om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Uansett om endringen blir vedtatt eller ikke mener Follo politidistrikt at det bør være en henvisning til § 2-1 i § 2-6 slik at namsmannens har myndighet til å avslå søknad dersom vilkår i § 2-1 ikke er oppfylt.

8.3 Utleggstrekk for skatte- og avgiftskrav i forhandlingsperioden

Departementet foreslår en opphevelse av bestemmelsen om at utleggstrekk for skatte- og avgiftskrav skal bestå i gjeldsforhandlingsperioden.

§ 3-4 femte ledd skal lyde:

Eventuelle *utleggstrekk* etter lov om fordringshavernes dekningsrett opphører å gjelde. *Dette gjelder ikke trekk for løpende bidragsforpliktelser som nevnt i § 4-8 bokstav d, samt for strafferettslige krav som nevnt i § 4-8 bokstav h.*

Det synes urimelig at skatte- og avgiftskrav skal ha prioritet i forhandlingsperioden da de ikke har prioritet i gjeldsordningsperioden. Disse kravene bør behandles på lik linje med øvrige krav og ikke gis en "bedre dividende" i form av lønnstrekk i forhandlingsperioden.

Follo politidistrikt støtter forslaget til lovendring.

Det bemerkes at "strafferettslig" i tredje setning kan strykes da krav som nevnt i § 4-8 h er strafferettslige krav.

8.4 Behandling av krav sikret ved legalpant i bolig

Etter dagens regler skal alle fordringer sikret ved pant i bolig innenfor boligens verdi med tillegg av 10 % gis avtalt rente under gjeldsordningen. Når det gjelder krav sikret med legalpant har dette gitt uheldige konsekvenser. Legalpantet vil ikke foreldes under gjeldsordningen, men vil etter panteloven § 6-3 foreldes tidligst en måned etter at gjeldsordningen er gjennomført. Dersom det aktuelle kravet er stort, og samtidig forutsettes innbetalt i sin helhet umiddelbart etter gjeldsordningens utløp, vil dette kunne skape betydelige problemer for skyldneren. Departementet foreslår derfor en endring av § 4-8 bokstav a)

§ 4-8 første ledd bokstav a) skal lyde:

Dersom skyldneren skal beholde eiet bolig, skal fordringer sikret ved pant i boligen innenfor boligens omsetningsverdi med tillegg av 10 prosent, *med unntak av fordringer som nevnt i nr 2 bokstaven her*, gis avtalt rente under gjeldsordningen. Det skal ikke betales avdrag i gjeldsordningsperioden, men hovedstolen består. *Krav sikret ved lovbestemt pant i boligen i henhold til lover nr 29/1975 (eiendomsskatt), nr 6/1981 (arfallsgebyr), nr 26/1987 (feieavgift) og nr. 17/1974 (urn- og kloakkavgift) skal likevel gis full dekning.*

Follo politidistrikt støtter forslaget til lovendring.

Det bør imidlertid tas stilling til følgende: skal neste krav utenfor 110 % få dekning innenfor 110 % som følge av at legalpant får full dekning og blir borte. Vi ber om at dette presiseres i forarbeidene, eventuelt at det innarbeides i lovteksten.

8.5 Skatte- og avgiftskrav oppstått etter åpning

Departementet foreslår en endring i § 4-8 bokstav c) som skal lyde:

c) Skatte og avgiftskrav

Skatte- og avgiftskrav som er oppstått etter åpningstidspunktet omfattes ikke av gjeldsordningen. Dette gjelder også skatte- og avgiftskrav som fastsettes ved vedtak etter åpningstidspunktet.

Har skyldneren hatt for lårt forskudd i gjeldsordningsperioden som har medført høyere dividende enn dersom forskuddet hadde vært riktig, skal dermed oppstått skattegjeld dekkes fullt ut ved at dividenden til kreditorene nedsettes tilsvarende inntil skattekravet inklusive eventuelle renter og omkostninger er innbetalt.

Follo politidistrikt støtter forslaget til lovendring.

Departementet foreslår en endring i 6-2 første ledd tredje og fjerde punktum som skal lyde:

§ 6-2 Omgjøring, opphevelse og tilsidesettelse av en gjeldsordning på begjæring av en fordringshaver

Dersom skyldneren har mottatt et tilgodebeløp ved skatteavgjøringen som følge av for mye innbetalt forskudd skal beløpet fordeles på kreditorene dersom disse som følge av feilinnbetalingen har fått for lite dividende. Dersom feilinnbetalingen har ført til at skyldneren har kunnet beholde mindre av sine inntekter enn forutsatt i gjeldsordningen skal skyldneren beholde tilgodebeløpet. Dette gjelder uansett størrelsen på tilgodebeløpet.

Begge endringene er i tråd med hvordan restskatt/til gode skatt behandles i Follo i dag.

Follo politidistrikt støtter forslaget til lovendring.

Det bemerkes at "som følge av for mye innbetalt forskudd" kan strykes.

9. Gjeldsordningsperiodens lengde, alternative oppgjørformer mv.

Departementet foreslår en endring i § 4-2 første ledd nytt fjerde og femte punktum som skal lyde:

Dersom skyldneren er varig ute av stand til å betale dividende av de forpliktelser som omfattes av gjeldsordningen, kan gjeldsordningen gå ut på at hele gjelden skal falle bort med en gang, uten at det fastsettes en gjeldsordningsperiode.

Gjeldende rett er 5 års gjeldsordningsperiode med mindre det foreligger tungtveiende grunner for å stadfeste en annen periode. Vi finner at en gjeldsordningsperiode helt ned i 0 år vil virke støtende og at gjeldsordningsinstituttet vil bli oppfattet som en for lettvinnet løsning.

En gjeldsordningsperiode vil virke preventivt på skyldner i forhold til nye låneopptak på grunn av anmerkning i Løsøreregisteret. Skyldner vil slippe pågang fra kreditorene i

gjeldsordningsperioden men må bevise i løpet av perioden at de kan forholde seg til en avtale, sende inn ønsket dokumentasjon og gi opplysninger om sin økonomi.

Follo politidistriktet finner ikke å kunne støtte departementets forslag om at det ikke fastsettes en gjeldsordningsperiode.

Ved eventuell innføring av lovteksten vil Follo politidistrikt bemerke at "er varig ute av stand til å betale dividende" bør erstattes med "ikke er i stand til å betale dividende".

Gjeldsordningslovens § 4-2 annet ledd skal lyde:

ALTERNATIV 1:

En gjeldsordning kan også gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør. Beløpet skal minst tilsvare den samlede dividende skyldneren antas å kunne ha utredet i løpet av en periode på fem år.

ALTERNATIV 2:

En gjeldsordning kan også gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør. Beløpet skal minst tilsvare 25 % av skyldnerens samlede gjeld.

ALTERNATIV 3:

Dersom det må antas å gi kreditorene bedre dekning enn en ordinær gjeldsordning, kan en gjeldsordning også gå ut på betaling av et engangsbeløp som endelig oppgjør.

Follo politidistrikt finner det vanskelig å velge et av alternativene som det beste, men ønsker å bemerke:

Her er det i prinsipp snakk om refinansiering/forhandling med kreditorene som bør ha vært prøvd i egetforsøket.

For å betale ut resterende kreditorfellesskap genererer skyldner en ny kreditor. Den nye kreditoren vil ikke få med kravet sitt i en eventuell gjeldsordning og man ser at denne typen avtaler kan føre til at skyldner får problemer igjen og behov for å søke gjeldsordning på nytt.

Nåværende annet ledd blir tredje ledd osv.

*

Departementet foreslår endring i § 5-2 annet ledd bokstav c). Vi antar at departementet ikke har tenkt å fjerne dagens bokstav c) og at det derfor er ment en tilføyelse med bokstav d).

Departementets forslag til endring av § 5-2 annet ledd bokstav d):

d) skyldneren må antas å være varig ute av stand til å betale dividende av forpliktelsene som omfattes av gjeldsordningen

Det kan være hensiktsmessig å ta med denne passusen i § 5-2 annet ledd som omhandler vurderinger om en gjeldsordningsperiode kan settes kortere enn fem år. Ved en presisering i forarbeidene kan man i noen tilfeller sette perioden noe kortere men ikke til 0 år.

Follo politidistrikt støtter forslag til endring, men bemerker at i stedet for å bruke "varig ute av stand" kan man heller bruke "å ikke være i stand".

✱

Gjeldsordningsloven § 6-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

På begjæring av skyldneren skal retten stadfeste et forslag til endring som går ut på førtidig avslutning av gjeldsordningen ved at skyldneren skal betale et kontantbeløp. Beløpets størrelse skal være rimelig i forhold til skyldnerens økonomiske stilling, og minst tilsvare summen av eventuell dridende.

Det bør være mulighet for skyldner til å legge frem forslag om førtidig avslutning av gjeldsordningen i løpet av gjeldsordningsperioden. Endring etter § 6-1 kan ikke begjæres før skyldner etter evne har forsøkt å komme frem til en avtale om frivillig endring med fordringshaverne på egen hånd. Spørsmålet her, som tidligere, blir jo hvorvidt det er ønskelig med en "tvungen førtidig avslutning" for kreditorene. Regner allikevel at dette ikke blir noe stort problem i praksis.

Follo politidistrikt støtter forslag til endring.

11. Gjeldsordning for straffedømte

Departementet foreslår å endre gjeldsordningsloven § 1-4 annet ledd bokstav b), slik at det klarere fremgår at det kan gjøres unntak fra bestemmelsen for skyldnere som er i en klar rehabiliteringssituasjon.

§ 1-4 annet ledd bokstav b) lyder i dag:

Åpning av gjeldsforhandling skal nektes dersom det åpenbart vil virke støtende for andre skyldnere eller samfunnet for øvrig. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på om:

- b) en ikke ubetydelig del av gjelden stammer fra straffbare forhold som er avgjort ved dom eller forelegg mindre enn tre år før søknad leveres.

Departementet foreslår et nytt annet punktum i bestemmelsen som lyder slik:

Resosialiseringssyn kan likevel tilsi at gjeldsforhandling bør åpnes tidligere.

Follo politidistrikt støtter forslaget til lovendring.

12. Etterperioden

Gjeldsordningsloven § 6-2 fjerde ledd slik:

Dersom skyldneren innen 2 år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, geinvt eller lignende av betydelig omfang, kan retten, på begjæring av en fordringshaver, hvis kravet er omfattet av gjeldsordningen, sette gjeldsordningen helt eller delvis til side i den utstrekning skyldnerens økonomi og hensynet til

fordringshaverne tilsier det. Gjeldsordningen kan ikke settes til side på grunn av gunst som skyldes verdiøkning på skyldnerens bolig.

Departementet ber etter dette om høringsinstansenes syn på om det bør gjøres endringer i regelen om etterperiode ved eventuell innføring av regler om ny typer oppgjørsformer i gjeldsordningsloven. Det kan her tenkes flere ulike alternativer, herunder (1) at etterperioden består som tidligere uansett oppgjørsform, (2) at etterperioden bare skal gjelde i tilknytning til enkelte typer oppgjør, for eksempel kontantoppgjør og ordninger uten gjeldsordningsperiode, eller (3) at regelen om etterperiode tas helt ut av loven.

Follo politidistrikt støtter alternativet (1) om at etterperioden består som tidligere uansett oppgjørsform.

Andre kommentarer

Hvilke krav skal med i en gjeldsordning?

I følge rettspraksis, jf Rt-2006-402, kan krav oppstått helt frem til utsendelse av frivillig forslag eller begjæring om tvungen ordning medtas. Jf § 6-1 tredje ledd kan fordringer som bestod ved åpning av gjeldsforhandlingen tas med i gjeldsordningen på bakgrunn av begjæring fra skyldneren.

Det snakkes med andre ord om to forskjellige skjæringspunkt for når et krav kan tas med. Det er ønskelig med en presisering her.

§ 6-1 Begjæring om endring

Bør namsmannen gis adgang til å avslå skyldners begjæring om endring hvis det er åpenbart at svekkelsen i skyldners økonomi er så liten at det ikke gir grunnlag for endring. Pr i dag er praksis at namsmannen muntlig forklarer dette for skyldner i disse tilfellene. Namsmannen bør få muligheten til å hjemle avslaget i et skriftlig dokument og skyldner i sin tur gis en mulighet til å klage på beslutning om avslag.

Med hilsen

Arne Jørgen Olafsen
Politimester